



Congres stedelijk netwerken

25 februari 2010

Panelgesprek over netwerken rond stadsvisie

Moderator Filip De Rynck nodigt de 3 cases uit zichzelf voor te stellen:

- Gent 2020 door Mien De Graeve
- Business Route 2018 for Metropolitan Brussels door Frans De Keyser
- Staten-Generaal van Brussel door Alain Deneef

Case 1: Gent 2020

Het project is een gevolg van de breed geformuleerde stadsmissie 'Gent 2020', waarmee een strategische visie ontwikkeld werd voor de toekomst van Gent door het beleid en het stadsmanagement. Het is in eerste instantie een stadsintern verhaal waar personeel en middelen aan gekoppeld zijn. Maar het initiatief blijft zeker niet beperkt tot het brede stadsbestuur. Via de stakeholdersanalyse worden ook anderen betrokken bij de inhoudelijke ontwikkeling van het project. Met het traject 'Gent over morgen' wordt de missie ook gecommuniceerd naar de Gentenaars en wordt gepeild naar hun reactie. De Gentenaars voelen zich daardoor betrokken bij het project. 'Gent over morgen' is ook een kapstok voor initiatieven en communicatie. Het project kent 2 strategische programma's: 'wijk over morgen' en 'Gent scheppende stad'. Met 'Gent scheppende stad' wordt een brede groep professionele stakeholders bevroegd. Het strategisch plan wordt dagelijks verfijnd. Er is een brede vraag naar tijd en ruimte om te experimenteren. Het is de expliciete ambitie dat het programma gedragen is door de stakeholders. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van bestaande netwerken en waar mogelijk worden verbindingen gemaakt tussen deze netwerken. 'Gent scheppende stad' is een netwerk in wording.

De opbouw gebeurt intern:

- de programmastuurgroep is samengesteld uit het beleid en het stadsmanagement
- het programmateam bestaat uit diverse departementen
- de stakeholders worden verbreed met diverse profielen

De denkers zijn verzameld in de strategiegroep. Daarnaast worden projectgroepen opgericht rond bepaalde thema's waaruit projecten moeten groeien. Een programmaregisseur en procesbegeleider houden het overzicht, sturen het proces, leggen verbanden, rapporteren en koppelen terug.

Moderator Filip De Rynck peilt naar voorbeelden van bestaande netwerken die in het project ingeschakeld worden. Hij merkt op dat het project zeer sterk gestuurd wordt door de stad.

Mien De Graeve onderscheidt formele en informele netwerken. Tussen de formele zitten netwerken zoals Gent Big & Creativity (een netwerk van ondernemers), Gent Stad in Werking (rond tewerkstelling), Gezondheidsoverleg, Cultuuroverleg, Onderwijsoverleg,... Informele netwerken groeien in wijken, of rond thema's als innovatie en creativiteit. Bijvoorbeeld rond kunstencentrum Vooruit zijn dergelijke netwerken actief. De stad is inderdaad regisseur van, maar ook actor in het project: dit is een moeilijk evenwicht. Nu al klinken kritische stemmen uit het middenveld: het

netwerk is niet representatief genoeg. Mien De Graeve geeft toe dat dit een mogelijke valkuil is voor het project.

Case 2: Business Route 2018 for Metropolitan Brussels

Deze case is van een andere orde: het netwerk vindt zijn ontstaan in de bedrijfswereld, die de ontwikkeling van de Brusselse metropool vanuit sociaal en economisch oogpunt benadert. Het initiatief brengt 4 patronale partners (VOKA, BECI, VBO, UWE) samen in 1 project, naar analogie van het 'Routeplan 2012 Antwerpen'. Dergelijke samenwerking op zich is niet evident en vormt al een meerwaarde op zich. Het bracht de werkgeversorganisaties ertoe om de neuzen in dezelfde richting te krijgen.

Een basisgegeven is dat Brussel een stad van paradoxen is: een sterk internationaal imago versus een slecht nationaal imago; een grote werkverschaffer versus een torenhoge werkloosheid onder Brusselaars. Brussel vanuit economisch standpunt beperken tot de huidige 19 gemeenten is onhoudbaar, er moet met een metropolitane zone gewerkt worden als uitgangspunt. Start van het netwerkverhaal was een opinieonderzoek bij bedrijven over de toekomst van Brussel. Dit was een kleine slag in het water, want genereerde alleen algemeenheden. Daarna werd een studie uitgevoerd door een buitenlands bedrijf, dat Brussel als economische regio in kaart bracht tegenover andere vergelijkbare Europese stedelijke regio's. De conclusies hiervan werden voorgelegd aan werkgroepen, die pistes uitwerkten voor implementatie. De ideeën en voorstellen van deze werkgroepen werden uiteindelijk samengebracht in een globale visie over de sociaal-economische ontwikkeling van de Brusselse metropool: de business route 2018.

Professor De Rynck vraagt hoe de Business Route 2018 gestructureerd is en hoe er uiteindelijk een rode draad is gevonden in de werking. Frans De Keyser verduidelijkt dat het project geen echte organisatiestructuur heeft, en al helemaal geen vast personeel. Het ontwikkelt zich vooral door het persoonlijke engagement van een aantal mensen van de werkgeversfederaties. Er zijn ook (nog) geen linken met de publieke sector. De rode draad werd gevonden door te focussen op Europa en specifieke (economische) niches, waar acties voor uitgedacht worden.

Case 3: De Staten-Generaal van Brussel

De Staten-Generaal van Brussel ontstond naar aanleiding van de laatste gewestverkiezingen, met als bedoeling om Brusselaars en Brusselliefhebbers hun stem te laten horen. De Staten-Generaal van Brussel werd een nooit geziene mobilisering van het Brusselse middenveld, dat zich verenigde in een breed platform van 10 organisaties (vakbonden ABVV-FGTB en ACV, denktank Aula Magna, kunstplatformen BKO en RAB, milieuorganisaties IEB en BRAL, werkgeversorganisatie BECI en Bruxselforum). Resultaat was een zes maanden durend traject van overleg, reflectie en publiek debat, waar meer dan honderd wetenschappers (van de 3 Brusselse universiteiten) aan meewerkten en waar meer dan duizend verschillende verenigingen, federaties en organisaties bij betrokken werden. De organisatie was in handen van een breed platform van middenveldorganisaties, zowel uit sociale, culturele als economische hoek.

Een kritiek op de Staten-Generaal was dat moeilijke thema's vermeden werden. Dit klopt niet helemaal. De methode was -Habermas indachtig- een groeicoalitie, waarbij 2 partners meteen protesteerden tegen de term 'coalitie' omdat zij eerder voor een confrontatiemodel stonden. Het netwerk had zeker impact. Bewijs daarvan zijn de talrijke deelnemers (vaak vertegenwoordigers van allerlei verenigingen en organisaties) aan de debatten en de grote belangstelling voor het voorbereidende wetenschappelijk werk. Het platform in zijn geheel is door politici nooit beschouwd als gesprekspartner. De synthesesnota's van de debatten en de conclusies, die binnenkort in boekvorm verschijnen, worden wel geraadpleegd, en lagen hier en daar aan de basis van bepaalde elementen van het gewestelijk regeerakkoord. De Staten-Generaal is er in geslaagd de problematiek op de kaart te zetten. Nederlandstaligen en Franstaligen vonden elkaar, wat op zich al een rijke

verdienste is. Pijnpunt blijft dat Europeanen en volksimmigranten niet werden bereikt. De Staten-Generaal werkt verder en dit vooral op aandringen van de 10+3 (universiteiten) groep. Het netwerk blijft bestaan en zal zeker nog van zich laten horen.

Debat

Moderator Filip De Rynck vraagt een eerste reflectie op deze netwerken van Eric Corijn, aanwezig als academisch spreker op het debat.

Eric Corijn formuleert volgende bedenkingen:

- ❖ ‘Herpolitiseren van de stedelijke samenwerking’ is de kernboodschap. Idealiter zouden verkiezingen daarover moeten gaan.
- ❖ De schaal mag niet uit het oog worden verloren bij de uitwerking van een stadsverhaal. Gent is Brussel niet. Waar Gent omwille van schaalgrootte de touwtjes beleidsmatig strakker in handen kan houden, lukt zo iets minder in Brussel: Brussel kent een heel ander soort complexiteit.
- ❖ De kantelmomenten in de processen worden te weinig in beeld gebracht in de voorstelling van de cases. Het ontbreekt ook wat aan het lange termijndenken.
- ❖ In Gent staat de stad, het bestuur en het bestuurlijk apparaat volledig achter het project. In Brussel leiden de bijdragen van de Staten-Generaal en andere organisaties uit de profit en non-profit tot een open vraag. De uitdaging voor alle initiatieven hier is wegen op het toekomstige ‘Gewestelijke Ontwikkelingsplan’.
- ❖ En de VGC in dit alles?
De VGC is geen stadsbestuur, wel een speler in het Brusselse veld. De VGC is een stakeholder en een plaatselijk bestuur: die dubbele opdracht voor de VGC moet verder uitgebouwd worden. In de toekomst moet de meet- en weetcel die binnen de VGC is opgestart niet enkel ‘meten’, maar ook de good-practices kennen, er zichtbaarheid aan geven en vertalen in een multiculturele stad.

Discussie met panel en zaal:

Overall zijn stedelijke gebieden complex, niet alleen in Brussel: dat was de boodschap van het verhaal van de business route. Het verschil tussen steden zit hem in een sterk politiek leiderschap. **Moderator De Rynck draait de vraag om: leidt complexiteit in Brussel niet tot het feit dat politiek leiderschap zich niet kan ontwikkelen?**

Alain Deneef (Staten-Generaal) oppert dat de politieke moed ontbreekt om dingen in Brussel wezenlijk te veranderen. Brussel moet binnen het Belgische staatsbestel als een prioriteit worden beschouwd. Daarbij is het noodzakelijk om de taalgrenzen te doorbreken. Een van de problemen is dat er geen Brusselse partij is die opkomt voor de belangen van de stad. De verkozen minister-president spreekt niet namens de stad, maar namens een gemeenschap in de stad. Dit wordt veroorzaakt door de communautaire indeling van België.

Frans De Keyser (BMR) roept op om meer genuanceerd te werk te gaan en meer onderscheid te maken. ‘Shopper’ naar steun en/of subsidies is op termijn nefast. Hij duidt op een gebrek aan rationaliteit en geeft het voorbeeld van de sociale partners, die nood hebben aan rituelen om tot besluitvorming te komen. De complexiteit heeft iets van een ‘pantheon van overheden’ en genereert een context waarbij sommige organisaties tot 20 financieringsbronnen moeten aanspreken om de financiering van één project van de grond te krijgen. Dit betekent een hoge mate van inefficiëntie die niet vol te houden is. Niettemin is het belangrijk te stellen dat elke hoofdstad een hoge complexiteit in zich draagt met verschillende bestuursniveaus. Het gemeentelijk niveau afschaffen – zoals zo vaak als oplossing naar voor wordt geschoven – leidt enkel tot het afschaffen van rituelen en zal dus ook geen resultaat opleveren. Samenwerken is de sleutel.

Vragen uit publiek

Hoe betrekken we de jeugd?

Alain Deneef: Onderwijs is de eerste prioriteit. Het complete falen van het Franstalig onderwijs in de hoofdstad zet nu ook het Nederlandstalig onderwijs onder druk. En dit alles is een rechtstreeks gevolg van de opsplitsing in taalgemeenschappen. Brusselaars zijn geen meester van hun onderwijs.

Er is ook een economische verantwoordelijkheid t.o.v. allochtonen. Frans De Keyser wijst op zeer sterke centripetale krachten binnen etnisch-culturele minderheden. Zij leven en werken in zeer gesloten werelden wat op zich niet negatief is. Toch is meer openheid ongetwijfeld een stap vooruit. Daar moet dan ook aan gewerkt worden. De hoge werkloosheid bij allochtone jongeren is inderdaad een groot probleem. Maar allochtone jongeren 'en masse' aan werk helpen lukt niet.

Moderator Filip De Rynck: Kan dit soort studiedag ook aan Franstalige kant en zo ja waarom dan niet samen?

Volgens Alain Deneef is dergelijk initiatief aan Franstalige kant niet mogelijk. De Franstaligen zijn bang voor de evolutie van de stad. Ze verliezen de controle over de stad aan zowat iedereen. Frans De Keyser beaamt. Hij wijst er op dat iedereen binnen de eigen gemeentegrenzen leeft. Overzicht ontbreekt volledig en dit zowel geestelijk als praktisch.

Iemand uit het publiek wijst op het bestaan van een invloedrijk netwerk. De Conferentie van Brusselse burgemeesters functioneert zeer goed en dit zonder enig mandaat.

De stedelijke administraties in Brussel functioneren niet naar behoren. De Vlaamse steden investeerden wel in de administraties en dat loont. Ook dit hangt samen met (een gebrek aan) politiek leiderschap. Tijd, identiteit en stabiliteit zijn succesvoorwaarden die zeker niet onderschat mogen worden.

Iemand anders merkt op dat in zijn gemeente wel goed wordt samengewerkt over de taalgrenzen heen, en dit vooral dankzij de kracht van het middenveld. De samenwerking blokkeert wel op politiek niveau. 'Shoppin' naar steun of subsidies versnippert tot confetti en daar is niemand bij gebaat.

Een deelnemer actief in het buurtwerk waarschuwt voor vingerwijzingen naar Franstaligen. Zij hebben inderdaad een andere cultuur en dus andere gewoontes maar goede netwerken bestaan uit Nederlandstaligen en Franstaligen. Samen problemen aanpakken is de enige garantie op succes.

Dit wordt beaamd door een andere deelnemer: samenwerken met Franstaligen lukt wel. Hij vraagt zich af of dit gedocumenteerd wordt. Politiek leiderschap is niet (meer) duidelijk.

Nog iemand uit het publiek merkt op dat samenwerken tussen Nederlandstaligen en Franstaligen steeds beter lukt. **Maar wat met Europeanen en volksimmigranten? Hoe worden die betrokken?** Alain Deneef antwoordt dat te weinig contact gezocht wordt met Europeanen. De Staten-Generaal gaat zeker inspanningen daartoe leveren. Volksimmigranten bereiken is moeilijker want waar moeten we beginnen? Het Festival van de Jeugd van Aula Magna is misschien een stap in de goede richting, om verantwoordelijkheid op te nemen ten aanzien van de Brusselse jeugd.

Congres stedelijk netwerken
25 februari 2010
Panelgesprek over gebiedsgerichte netwerken

Moderator: Linda Boudry

De moderator verwelkomt iedereen en stelt de cases kort voor. De sprekers houden een korte presentatie van de betrokken case. Vervolgens wordt de mogelijkheid geboden om informatieve vragen te stellen. Op het einde van het panelgesprek wordt in discussie getreden rond drie centrale vragen.

Case 1: Wijkcontract Maritiem – An Descheemaeker (BRAL vzw)

Bral vzw is een organisatie die actief is rond drie thema's (mobiliteit, milieu en stedenbouw), en dit met zowel bewonersgroepen als individuen. Focus in deze case ligt op netwerking in de Havenwijk (buurt rond Thurn & Taxis). De VGC ondersteunde BRAL in het kader van het Stedenfonds om rond wijkontwikkeling in de havenwijk te werken. Deze werking werd vormgegeven door de begeleiding en ondersteuning van het wijkcomité Maritiem.

De **activiteiten** van dit wijkcomité, ontstaan in 1994, zijn vooral gericht op het bevorderen van de sociale cohesie en het positief stedenbouwkundig ingrijpen. Er ontstond een netwerk van buurtbewoners en organisaties uit de wijk (verenigingen, scholen, circusschool, buurthuizen, ...), aangevuld met partners van buiten de wijk (BRAL, La Fonderie, Cosmopolis, ...).

Het netwerk behield een **onafhankelijke positie** ten aanzien van de overheid en heeft nooit subsidies aanvaard.

Doorheen de jaren werden verschillende **resultaten** behaald, onder andere de heraanleg van de Bevrijderssquare en de Picardstraat, de organisatie van wijkfeesten en brocantes (minstens 3 of 4 per jaar) en de uitgave van de wijkkrant (met o.a. interviews met de bewoners en een overzicht van de gerealiseerde acties). Dankzij het wijkcomité kreeg de overheid meer aandacht voor de wijk, wat ertoe bijdroeg dat in de afgelopen jaren twee wijkcontracten werden gerealiseerd in de wijk, waaraan het comité sterk participeerde. Ook het gemeenschapscentrum Maritiem werd verankerd in de buurt, en dit zonder tussenkomst van de overheid. Een belangrijke realisatie van het comité was de bestemming en heraanleg van de site Thurn&Taxis: al vanaf eind jaren '90 was er sprake van betrokkenheid bij het debat over de toekomst van de site, die heel bepalend zou zijn voor de buurt. Er werd veel verzet gevoerd tegen de inrichting van een muziekcentrum met concertzalen en het Bijzonder Bestemmingsplan. Na deze fase kwam het tot meer reële betrokkenheid en een positieve samenwerking.

De **sterktes en zwaktes** van het netwerk:

- De **diversiteit van het netwerk** is een absolute sterkte: het gaat zowel om buurtbewoners als om verenigingen, van diverse afkomst en met zeer verschillende profielen, werkzaam in verschillende sectoren. Dit maakt dat het netwerk een reële impact kan hebben.
- Een tweede sterke punt is het feit dat het netwerk erin slaagde om een **gezamenlijke en gedragen visie** te ontwikkelen, met o.a. het manifest Sociale Cohesie, het basisdossier voor de wijkcontracten (twee verschillende wijkcontracten, maar men is er toch in geslaagd deze beide vanuit het geheel van de wijk te bekijken) en de visie rond Thurn & Taxis.
- Anderzijds was het netwerk **sterk afhankelijk van individuen**, wat maakt dat het netwerk verzwakt wanneer individueel engagement wegvalt.
- Ook de **concurrentie** tussen verschillende bewonersgroepen en verenigingen kan het netwerk verzwakken (bv. al dan niet toekenning van subsidies, onderlinge strijd hieromtrent).

De **evolutie** van het netwerk:

- Doorheen de jaren wordt vastgesteld dat het netwerk **minder gecentraliseerd** wordt georganiseerd, met een minder grote sleutelrol voor het wijkcomité zelf.
- Op dit moment worden meer **ad-hoc coalities** gevormd.

Een **verklaring** hiervoor kan zijn:

- verschillende taken zijn overgenomen door professionelen, bv. Bral heeft een bewakende rol met betrekking tot de heraanleg van de site van Thurn en Taxis, waardoor het wijkcomité zelf minder actief is op dit terrein
- de wijkfeesten worden meer lokaal georganiseerd, los van het wijkcomité, door verenigingen die ontstaan zijn naar aanleiding van de wijkcontracten
- sommige individuen die zich oorspronkelijk engageerden zijn weggevallen
- de strijd/urgentie is minder duidelijk geworden: er zijn twee wijkcontracten gerealiseerd, de betrokkenheid rond de heraanleg van de site van Thurn en Taxis kan als verworven worden beschouwd...
- er is een zekere participatiemoedigheid opgetreden

Informatieve vragen uit het publiek:

- welke taal wordt gehanteerd in het netwerk?
Bral is een Nederlandstalige federatie, die op het terrein tweetalig te werk gaat; het Maritiemcomité is tweetalig (met een overwicht aan Franstaligen, maar ook enkele Nederlandstaligen)
- waaruit bestaat de betrokkenheid van de scholen?
Zij dragen mee bij tot de visieontwikkeling rond de toekomst van de wijk.
- Waardoor maakte Bral de keuze voor de Maritiemwijk?
Hierbij speelden verschillende elementen een rol: het karakter van de wijk, het wegvallen van de activiteit op Thurn & Taxis, de leegstand van de grote industriële gebouwen, de wens om de toekomst van de site mee te bepalen, gezien haar grootte en de sterke invloed op de wijk en, bij uitbreiding, het gehele gewest.
Iemand uit het publiek vult aan dat twee factoren hebben gezorgd voor een uniek samenspel en een sterk resultaat: enerzijds het potentieel van het wijkcomité, anderzijds de mogelijkheid tot input in de wijkcontracten.
Er wordt eveneens opgemerkt dat er voordien reeds een link bestond tussen het studie bureau en het wijkcomité. Mensen vanuit het studie bureau waren al betrokken in het comité voordat het wijkcontract er was.

Case 2: Brabantwijk Beweegt – Geraldine Bruyneel (Samenlevingsopbouw Brussel)

De **Brabantwijk** is gelegen achter het Noordstation, op de grens tussen Schaarbeek en Sint-Joost. Het is een stationsbuurt, met als belangrijkste assen de Aarschotstraat (prostitutie) en de Brabantstraat (winkelstraat). Ondanks het feit dat er voorzichtige tekenen van herwaardering zijn, blijft het een dichtbevolkte buurt met een arme en jonge bevolking, met meer dan honderd verschillende nationaliteiten. De buurt wordt gekenmerkt door een hoge werkloosheid en een slechte huisvesting.

In de Welzijns- en Gezondheidsatlas van Brussel kan men vaststellen dat de bewoners van de Brabantwijk bovengemiddeld ontevreden zijn over hun gezondheid. Samenlevingsopbouw Brussel wil onder de noemer 'Brabantwijk beweegt' die ontevredenheid in kaart brengen en verhelpen met concrete acties.

De **partners** van het eerste uur in het collectief waren onder andere Samenlevingsopbouw, LOGO, Espace P (organisatie die werkt met de prostituees in de buurt), Brussels Gezond Stadsgewest,

Maison Médicale Nord, ... Door de betrokkenheid van wetenschappelijk onderzoekers slaagde het collectief erin een wetenschappelijke onderbouw te geven aan de problemen in de wijk. Samen met een – aanvankelijk kleine – groep van buurtbewoners werkte het collectief rond het **thema gezondheid** en de subjectieve beleving ervan. Centraal stond de vraag wat het effect van het leven en wonen in de wijk op de gezondheid van de individuele bewoners had.

Realisaties van het collectief:

Er was sprake van een zeker fatalisme, een moeheid en afkeer bij de bewoners voor de organisatie van nieuwe “praatbarakken”. Veel zaken (bijv. het wildplassen en de geluidsoverlast) werden reeds aangekaart bij de bevoegde instanties, maar dat leverde weinig resultaat op. Het collectief koos bewust voor verandering via kleinschalige, wijkgerichte acties, in samenwerking met een groepje buurtbewoners (aanvankelijk 3 à 4 mensen, bereikt via een filmproject, deur-aan-deur), maar ook met privé-bedrijven. Mede dankzij de acties steeg de betrokkenheid van de bewoners bij het collectief nog, omdat concrete resultaten werden geboekt.

Voorbeelden van concrete acties van het netwerk zijn:

- **Nachtlawaai:** de overheid nam hieromtrent weinig initiatief. De wijk kende een toename van de prostitutie, maar er werd geen visie omtrent de problematiek van geluidsoverlast ontwikkeld. Het collectief stelde vast dat er geen objectieve gegevens beschikbaar waren over nachtlawaai. Men richtte zich tot Leefmilieu Brussel (BIM) met de vraag om geluidsmetingen te realiseren in de wijk. Omdat het over accidenteel lawaai ging, werd bijkomend advies ingewonnen bij de VUB. Uiteindelijk werden geluidsmetingen gerealiseerd. Via deze metingen werd nagegaan hoe het zat met de nachtrust en eventuele slaapproblemen van de buurtbewoners. Dit leidde tot een objectivering van het probleem. Er bleek bovendien een sterke link met de fysieke leefbaarheid van de wijk. Dankzij het onderzoek met externe experts kon het probleem, aan de hand van objectieve resultaten, worden voorgesteld aan de overheid.
- Tegengaan van **wildplassen:** actie met spetterplaten (naar Nederlands voorbeeld). Deze actie lokte veel media-aandacht, waardoor het wildplassen terug op de politieke agenda kon worden geplaatst. Dit leidde tot de oprichting van een werkgroep die zich moet bezighouden met het plaatsen van openbare toiletten in de wijk.
- **Openbare netheid en meer groen** in de Brabantwijk: aanleg van een moestuin in het park door vrouwen uit de wijk in samenwerking met leerlingen uit het bijzonder onderwijs. Er werd gewerkt met een stuurgroep en verschillende subgroepjes die concrete thema's aanpakken.
- Momenteel worden de eerste stappen gezet met betrekking tot preventie rond **geestelijke gezondheid**.

Informatieve vragen uit het publiek:

- Ontvangt het collectief momenteel subsidies? *Er werden geen specifieke subsidies aangevraagd voor de werking van het collectief.*
- Ondanks het feit dat het collectief vanuit de gezondheidsproblematiek is vertrokken, is dit weinig tot niet zichtbaar in de concrete acties. Hoe kan dit verklaard worden? *De thematiek Gezondheid kan in deze case zeer ruim worden geïnterpreteerd en is ook sterk gelinkt aan fysieke leefbaarheid. Stilaan wordt wel meer focus gelegd op acties rond gezondheid in meer enge zin (cfr. nieuw project rond geestelijke gezondheid).*

Case 3: Platform Kanal – Wim Embrechts (Art2Work)

Platform Kanal is een **jong netwerk**, ontstaan na de inhuldiging van het vernieuwde Flageplein 2 jaar geleden. Naar aanleiding van de ontwikkeling van Art2Work in het Bellevuegebouw (Sint-Jans-

Molenbeek), een nieuw project dat kunst en werk combineert, ontstond ambitieus netwerk dat de toekomst van de kanaalzone wil denken. Er werd overleg samengeroepen, waarop werd nagedacht over de toekomst van de brouwerij, maar ook ruimer: het geheel van de kanaalzone, los van de fysieke plek van de brouwerij. Op regionaal niveau kan een zone worden afgebakend in een ellipsvorm van Thurn en Taxis tot de Brouckère, tot het Weststation (met het ontstaan van de Circle Line in de metro). Op basis van de druk vanuit het stadscentrum en de binnenstad zal dit gebied zich in de toekomst gaan profileren als het nieuwe stadscentrum. Platform Kanal wil **nadenken over deze toekomst voor de kanaalzone**, met als grote uitdaging om de kwetsbare wijken van Kuregem en Laag-Molenbeek mee te nemen in deze evolutie en deel te laten uitmaken van deze stedelijkheid. De doelstellingen van het Platform worden mede verbeeld in het logo: het kanaal als stedelijke ruimte en nieuwe stedelijke as (cfr. de Noord-Zuid-as van de spoorwegen, de centrale lanen van de stad).

Realisaties van het Platform:

Na anderhalf jaar werd het platform publiek gelanceerd met een eerste actie. Naar aanleiding van de slotsessie van de Staten-Generaal in het Kaaitheater werd **Journal Kanal**, een krantje over de Kanaalzone, gepubliceerd en bedeed.

Sinds de zomer van 2009 zijn verschillende **werkgroepen** actief rond de ontwikkeling van de zone.

- 1) KanalCoacher ~ ontwikkeling vanuit de culturele invalshoek, creativiteit als menselijk potentieel
- 2) KanalArchitecture ~ architectuur en stedenbouw
- 3) KanalEconomics ~ economische ontwikkeling van de zone, met betrokkenheid van o.a. BECI
- 4) KanalEducation ~ betrokkenheid van de academische wereld bij de ontwikkeling van de kanaalzone met o.a. studentenprojecten, colloquia, ...

Begin april 2010 wordt een **eerste informatiesessie en een programma voor de zone** voorgesteld.

Verder worden volgende **concrete activiteiten** gepland:

- Atlas Kanal: een verzameling van wetenschappelijke gegevens over de zone, in functie van verspreiding op de website en in functie van 'city marketing'
- Visions Kanal: een reflectie vanuit de academische wereld over de zone
- FestivalKanal: de organisatie van een cultureel festival, met een laboratoriumeditie in september 2010, en achtereenvolgens in 2012, 2014 en 2016 een volwaardig festival
- een tweede editie van Journal Kanal
- de website

De **samenstelling van het platform** gaat uit van de dynamiek van het werkveld, van mensen met "goesting" om dingen in beweging te brengen. Het is een clubje van individuen, geen representatief orgaan. Het platform moet nog groeien, en is op dit moment eerder een spontaan gegeven, zonder vaste spelregels. De centrale bekommernis is het slaan van nieuwe bruggen, over grenzen (van bijvoorbeeld gemeenten) heen, en het bevorderen van meer samenwerking tussen bestaande structuren. Op dit moment is de relatie met de overheid nog onduidelijk. Er is geen duidelijke lijn, hoewel wel al een aantal subsidies werden verkregen. Naar aanleiding van de recente verkiezingen ontstond de indruk dat sommige politieke partijen het programma van het Platform deels overnamen in hun programma.

Informatieve vragen uit het publiek:

- Hoe wordt de samenwerking met Brussel-Bad gezien? Is er afstemming? Sprake van concurrentie? *Het Platform gaat uit van een positief discours en het sluiten van coalities. Er is geen sprake van confrontatie. Er zijn reeds enkele gesprekken geweest in functie van afstemming.*
- Met betrekking tot Visions Kanal: wie selecteert de academici en aan de hand van welke parameters? *De selectie gebeurt momenteel ad-hoc. Doelstelling is om visies op te bouwen zonder zich te beperken tot het traditionele kringetje van Brusselse experts. Er is nood aan externe input.*
- Is Olivier Bastin, de nieuwe Brusselse bouwmeester, betrokken? *JA*

- Hoeveel mensen zijn betrokken bij het Platform? *Het exacte aantal is onduidelijk, het gaat om een spontane alliantie (cfr. supra). Op dit moment zijn een 20-tal mensen actief in werkgroepen. Er werd een vzw'tje opgericht, maar dit is eerder functioneel.*

- Op politiek vlak wordt het kanaal vaak genoemd als site van de toekomst. In hoeverre sluit jullie visie hierbij aan? *Er kan worden vastgesteld dat er op beleidsniveau geen eenvormige visie bestaat over de toekomst van de site. Het Platform Kanaal zal actief bijdragen tot het plaatsen van de site op de politieke agenda en hoopt o.a. te wegen op de agendasetting bij de opmaak van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan.*

- Vanuit het publiek wordt gewezen op de illegale economie langs de rand van het Kanaal (o.a. autoverkoop). Verfraaiing impliceert ook dat dit wordt aangepakt. De verschillende functies van het Kanaal hebben een duidelijke impact op het geheel van het Gewest.

Case 4: Showroom Zeebrugge - Jorijn Neyrinck (Tapis Plein)

Tapis Plein vzw is ontstaan in 2002, het jaar waarin Brugge Culturele Hoofdstad werd. Tapis Plein wil op een actuele manier mensen aanzetten om te participeren aan erfgoed. Daartoe ontwikkelt het projecten in heel Vlaanderen. In de loop der tijd evolueerde Tapis Plein van concreet projecthuis naar expertisecentrum, waarbij ook aandacht werd besteed aan methodiekontwikkeling en –uitwisseling.

De case speelt zich af in de stationsbuurt van **Zeebrugge**, een zeer kwetsbare havenwijk. De buurt kampt met (een gevoel van) achterstelling. Zo is bijvoorbeeld het station van Zeebrugge buiten gebruik gesteld, ten voordele van een ander station dichterbij het strand (toerisme).

Sinds 2002 ontwikkelde Tapis Plein verschillende sociaal-artistieke projecten in de wijk (bv. een festival). In 2006 werd Tapis Plein gevraagd door BruggePlus vzw om opnieuw iets te doen in de wijk. Tapis Plein stelde vragen bij de relevantie van een ad-hoc inzet gedurende enkele maanden, en dit verschillende keren na elkaar. Er werd beslist in te gaan op de vraag, maar ditmaal zou Tapis Plein meer achter de schermen werken, in samenwerking met lokale actoren, zodat de dynamiek niet zou wegvallen als Tapis Plein terug zou wegtrekken.

Er ontstond een **cluster van partners**, met verschillende verenigingen: diensten verbonden aan de stad Brugge, buurtbewoners, de cultuurbeleidscoördinator, ...

Vanaf 2007 droeg Tapis Plein actief bij tot de ontwikkeling van **activiteiten rond het verlaten stationsgebouw**, waar op dat moment een nieuwe buurtwerker actief werd. Tapis Plein wilde investeren in een impuls, een versterking van de kennismaking tussen de buurtwerker en zijn actieterrein. Er werd een sociaal-cultureel project opgezet (op basis van de verkregen subsidies), maar daarnaast werd ook actief gezocht naar een methode om te werken aan het proces in de buurt. Meer concreet werden er een aantal activiteiten voor de wijk ontwikkeld op basis van gemeenschappelijke interesses en hobby's (in lijn met de methodiek van Ruth Soenen, 'Het Kleine Ontmoeten': ontmoeten op basis van gemeenschappelijkheid). Om deze interesses te ontdekken, organiseerde Tapis Plein kleine activiteiten waarop door bewoners vriendschapsblaadjes werden ingevuld. Hierin vond de organisatie een overzicht van de interesses. Er werd ook een website aangemaakt op basis van de inhoud van de vriendenblaadjes. Dit leverde een zee aan informatie voor de buurtwerker op. Tapis Plein zorgde er daarnaast ook voor dat de methodiek insijpelde bij de buurtorganisaties.

De keuze voor Zeebrugge werd gemaakt op basis van verschillende parameters. Vooreerst had de vzw een sterke band met Zeebrugge (vanuit de historiek van de samenwerking). Verder was de nood in Zeebrugge zeer groot. De buurt kent een zeer groot verloop, veel sociale woonwijken, ... Tapis Plein wilde een concreet verschil maken voor de buurtbewoners door acties op verschillende niveaus, vertrekkende vanuit het individuele, het informele.

Debat

Het debat, op basis van de zeer diverse voorgestelde cases, wordt gebaseerd op drie kernvragen:

- 1) Wat is de impact, het effect voor het doelpubliek, voor de mensen die hebben deelgenomen?
- 2) Hoe zit het met het bereik van het netwerk? Is er sprake van een representatieve samenstelling?
- 3) Hoe zit het met de visie vanuit de overheid? Ben je als initiatiefnemer blij met hoe de overheid naar je kijkt?

Reflectie van An Descheemaeker namens het Wijkcomité Maritiemwijk:

De realisaties en de impact van het netwerk, bv. rond het tegengaan van de leegstand, werden al aangehaald. Er zijn stappen gezet die de sociale cohesie versterken, maar dit is een minder tastbaar verhaal. Zo blijft het penibel om de allochtone bevolking bij netwerken te betrekken. Welke inspanningen moeten worden gedaan om hen te betrekken? Zijn er goede praktijken? Er wordt opgemerkt dat dit voor sommige zaken wel lukt, bv. voetbalactiviteit, organisatie van een ontbijt.

Reflectie van Géraldine Bruyneel namens Brabantwijk Beweegt:

Hoe werd de betrokkenheid van de prostituées en de handelaars gerealiseerd?

De prostituées werden bereikt via de organisatie Espace P: zo werd betrokkenheid bij het gezondheidsportret gerealiseerd. De inzet van een intermediair helpt uiteraard, maar de contacten blijven weinig evident. Ze worden mede bemoeilijk door de wisselende populatie (met uitzondering van de uitbaters zelf). Toch blijft het collectief inzetten op de betrokkenheid, want deze is bijzonder relevant. Men wil de prostitutie niet verjagen, men streeft geen opgekuiste buurt na.

Voor wat betreft de handelaars wordt gewezen op het zelfregulerende karakter van de economie in de Brabantstraat. Dankzij de jarenlange samenwerking in het kader van Atrium kon men rekenen op constructieve contacten. Zo werden bijvoorbeeld de handelaars ook bevroegd rond hun gezondheid. Toch blijft de eerste doelstelling van de handelaars de handel, wat soms tegenstrijdige belangen oplevert bv. rond de geluidsoverlast vanuit de muzikwinkels en het verkeersvrij maken van de Brabantstraat. Het is de doelstelling van het collectief om de handelaars te betrekken bij de ontwikkeling van een langetermijnvisie over hun wijk, bijvoorbeeld met betrekking tot mobiliteit.

Reflectie van Wim Embrechts namens Platform Kanal:

Er is nog werk aan de winkel voor wat betreft het bereik en de representativiteit. Dit valt deels te verklaren door het feit dat het over een jonge werking gaat, al kan dit geen excuus zijn. Bovendien beoogt Platform Kanal een groot territorium, dat het buurtwerk duidelijk overstijgt. Er wordt wel aansluiting gezocht bij de verschillende buurtwerkingen. Met betrekking tot het bereik van de allochtone populatie, wordt gewezen op de verspreiding van Journal Kanal op de kruispunten. In de toekomst wil Platform Kanal specifiek inzetten op de doelgroep jongeren, gezien de vergroening van het Gewest en de socio-economische problematiek. Dit zal onder andere gebeuren aan de hand van een culturele programmatie waarbij bv. jongeren als gids optreden tijdens buurtwandelingen. *De moderator van het debat wijst op het feit dat het Platform voornamelijk getrokken wordt door “de hoogopgeleide geëngageerde Brusselse Vlaming”. Is er geen nood aan andere werkvormen? Aan duurzame verankering van het initiatief in de Kanaalzone zelf?*

Het gaat om een spontane coalitie, er is inderdaad geen echte ambitie om aan buurtwerk te doen. Het Platform wil zich vooral focussen op het aspect van visieontwikkeling en wil wegen op de politieke agenda om de Kanaalzone als een uitdaging voor de toekomst te positioneren. Sommige mensen uit het publiek zijn het niet eens met de moderator, in die zin dat wordt gesuggereerd dat het engagement van hoogopgeleide blanken niet als waardevol wordt beschouwd. Er wordt opgemerkt dat, mede met behulp van Platform Kanal, artiesten uit verschillende culturele gemeenschappen een plaats hebben gevonden in de BelleVue-site.

De moderator stelt de vraag of het netwerk effect moet hebben voor de mensen die meedoen?

Algemeen wordt beaamd dat er iets concreet moet worden gedaan, er moet iets gebeuren. Anders is er een verlies van engagement vast te stellen bij de buurtbewoners/de betrokkenen.

Een persoon uit het publiek duidt op de dualiteit van de term "Platform": expliciet doel bij een Platform is toch het opzoeken van verschillende standpunten. Het Platform profileert zich ten opzichte van het beleid toch als een orgaan met een zeker draagvlak. Dit kan misleidend zijn. Er wordt wel gewezen op de aanleiding en historiek van de naamgeving (cfr. Platform Flagey). Het Platform heeft een open karakter, dit in tegenstelling tot de daaraan verbonden vzw-structuur, waarvan de samenstelling van het bestuur vastligt. Iemand uit het publiek merkt op dat het toch een blijvende doelstelling moet zijn van het Platform om ook de bewoners van de Gentessteenweg te betrekken. Dit streven mag niet worden losgelaten.

Een persoon uit het publiek (werkzaam bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) geeft aan ruime ervaring te hebben met het werken met buurtcomités. Toch stelt ze zich soms de vraag wat de meerwaarde van dergelijke buurtcomités is. Komen hierin niet enkel de "luidste stemmen" aan bod? Positief aan het Platform is dat er wordt gewerkt aan een bredere visie, los van de versnipperde actie en participatiemoeheid in buurtcomités.

Er wordt opgemerkt dat participatiemoeheid misschien vooral ontstaat als het niet vooruitgaat (repetitieve karakter van de besprekingen).

Er wordt vanuit het publiek opgemerkt dat men pas de laatste jaren gebiedsoverschrijdend denkt in het Brussels hoofdstedelijk gewest en het buurtniveau wordt overstegeen. Het is pas zeer recent dat op gewestelijk niveau wordt nagedacht waar men heen wil met de stad. Bovendien was de kloof tussen Franstaligen en Nederlandstaligen in het verleden erg groot en werd deze mee in stand gehouden door de overheid. Het is de eerste keer dat gebiedsoverschrijdend wordt nagedacht en het feit dat de betrokkenen in het netwerk "wit" zijn, moet dan in een evolutie worden bekeken.

Het publiek merkt op dat er weinig instrumenten vanuit de overheid bestaan om participatie te realiseren. De participatie wordt georganiseerd door het middenveld (cfr. Bral), maar eigenlijk is het de taak van de overheid om deze participatie te organiseren.

Het is positief te noemen dat dit soort initiatieven bestaan, dat er gebiedsgerichte netwerken worden ontwikkeld. Het is relatief nieuw dat men daarbij grensoverschrijdend te werk gaat. De overheid moet gestimuleerd worden om zich te organiseren in functie van dergelijke nieuwe vormen van burgerparticipatie.

Congres stedelijk netwerken
25 februari 2010
Panelgesprek over thematische netwerken

Moderator Mark Trullemans

Het panelgesprek plaatst de schijnwerpers op 4 praktijkvoorbeelden van stedelijk netwerken die gegroeid zijn uit een idee van burens, collega's, ouders of stadsbewoners die samen iets willen realiseren. Wat hen bindt is de gedrevenheid om rond een thema of probleem het heft in handen te nemen en iets te veranderen.

Moderator Mark Trullemans geeft op voorhand 3 kernvragen mee, die de rode draad van het gesprek vormen:

- 1) wat zijn de voorwaarden, de momenten om iets op te bouwen, wat zijn sleutelmomenten die bepalend waren of iets wel of niet lukt?
- 2) Hoe kan de overheid omgaan met deze netwerken? Eerder passief (papieren subsidieaanvraag behandelen) of proactief (regisseren, sturen of inhoudelijk ondersteunen)?
- 3) Hoe kunnen maatschappelijke organisaties omgaan met deze netwerken?

Netwerk 1. Oudercomité basisschool De Buurt (Rachida Cherroud en Sabine Swartelé)

'Ik (Rachida) ben de spin, en ik bouw mijn web, en ik vang insecten (partners, politici...) die het netwerk kunnen voeden'

Rachida Cherroud is voorzitter van de ouderraad van de Nederlandstalige basisschool de Buurt in Schaarbeek. De Buurt is een multiculturele basisschool met 100% allochtone (kansarme) kinderen. De basisschool behoort tot Scholengroep 8 Brussel van het Gemeenschapsonderwijs en telt 170 kinderen.

Het lerarenteam en directie van de basisschool de Buurt komen uit Vlaanderen en hebben weinig voeling met de wijk en de Brusselse multiculturele realiteit. Met steun van vormingsorganisatie Citizenne, is een netwerk ontstaan dat bruggen slaat tussen de wijk en de school met als doel de maatschappelijke positie van de kinderen en de ouders te versterken.

Het web/netwerk heeft verschillende onderdelen:

- 1) het oudercomité: 8 mama's die zich verenigen om de schoolproblemen te bespreken.
- 2) De directeur en leraars: (Voornamelijk Vlaamse) leraars werken samen met (voornamelijk allochtone) ouders in functie een beter begrip van elkaars leefwereld, om de slaagkansen van de kinderen op school te verhogen.
- 3) Alle ouders van de school: bijvoorbeeld, in samenwerking met de politie, voor verkeersveilige 'bisous et au revoir-zone' aan de schoolpoort.
- 4) Het samenwerkingsverband in de buurt, met lokale vzw's, de handelaars,...
- 5) Le Cercle Fermé: een ontmoetingsmoment tussen de vrouwen. De dingen des levens die besproken worden blijven strikt in gesloten kring. Er wordt specifiek ingezet op ontmoeting met Nederlandstalige/Vlaamse vrouwen, om elkaar beter te leren kennen.
- 6) Het persoonlijk contact: het netwerk kan enkel gedragen worden door de betrokken vrouwen, dankzij de steun van hun familie en vrienden.

Het netwerk kan beroep doen op educatieve steun van KAV Intercultureel en Citizenne, voor de ontwikkeling van sociale competenties en het aanspreken van partners en politici...

Na de voorstelling van de ouderraad de Buurt wil de moderator graag weten *hoe Rachida aanvoelt welke problemen de ouders hebben en hoe die bespreekbaar worden.*

De ouderraad werkt met een groep vrouwen binnen een 'Cercle Fermé' waar alle problemen op tafel komen.

Op de vraag van de moderator waarom er met zo een gesloten groep vrouwen gewerkt wordt, antwoordt Rachida dat de vrouwen de problemen liever in een gesloten groep bespreken. Zij voelen zich goed in die groep en alles wat binnen de groep verteld wordt, blijft binnen de groep. Alle problemen worden daar aangepakt, maar alles blijft binnen de groep. De vrouwen willen er samen aan werken, hand in hand.

Netwerk 2. De Klimpaal (Nic Van Craen)

'Al van in het begin werd consequent volgende boodschap uitgestuurd naar alle betrokkenen: dit project gaat door!'

De Klimpaal is een kleine basisschool met 85 leerlingen in Sint-Jans-Molenbeek, die tot stand kwam omdat een groep jonge en geëngageerde ouders een Freinetschool in hun wijk wilden oprichten. Het project speelde volop in op de heersende discussie over het tekort aan plaatsen in de Nederlandstalige Brusselse scholen. De keuze om de school in Sint-Jans-Molenbeek te vestigen was niet evident voor de ouders en ook de scholengroep was niet direct voor de omgeving gewonnen. Daarom beslisten de initiatiefnemers een omgevingsanalyse uit te voeren om de stadsontwikkeling in de buurt in kaart te brengen. Met hun initiatief wilden zij de boodschap meegeven dat het project kost wat kost doorging, met of zonder de hulp van de overheid. Het project moest een locomotief voor de buurt zijn. Als jonge ouders vonden zij het belangrijk om zich in de dynamiek van de buurt in te schakelen. De oprichting van de school nam uiteindelijk zes maanden in beslag. Op 1 september 2005 opende de Klimpaal haar deuren. Het administratief beheer van de school werd op dat moment door De Kleurdoos, een gemeenschapsschool overgenomen. De initiatiefnemers zijn vandaag minder betrokken bij de organisatie van de school, maar de ouderbetrokkenheid bij de school blijft zeer groot.

Na de voorstelling van het project wijst de moderator op het feit dat een project zoals de Klimpaal ook beschouwd kan worden als een 'Stedelijk netwerk' ook al zijn het maar 2 ouders die er mee begonnen zijn :

De moderator vraagt zich af of zij hun eigen netwerken ontwikkeld hebben of dat zij bestaande netwerken gebruikt hebben?

Eigenlijk hebben we gewoon een beroep gedaan op de eigen kennissenkring. We hadden voor ons project mensen nodig om alles in beweging te zetten. Mensen met de nodige polyvalente deskundigheid, gaande van planologen tot onderwijsexperten. Het oorspronkelijke concept hebben we met twee uitgetekend, daarna hebben we andere ouders bij het project betrokken en uiteindelijk waren we met veertig ouders.

Zou dit project ook kunnen slagen in een andere moeilijke buurt in Brussel en zonder het concept 'Freinet'?

Ik denk het wel. Wij hebben gewoon alle beschikbare communicatiemiddelen gebruikt. De manier waarop het concept aangebracht is, kan voor andere projecten ook gebruikt worden.

Wat was 'Het momentum' tijdens jullie project? De echte aankoop van het gebouw of het moment waarop jullie beseften dat jullie de mogelijkheid hadden om de school te realiseren?

De aankoop van het gebouw gaf zeker een goed gevoel, maar ook het moment waarop de overheden overtuigd konden worden en dat we beseften dat het zou lukken is ons bijgebleven. Ondanks de tegenkanting op politiek vlak, is het ons gelukt via een multidisciplinaire aanpak.

Zowel de scholengroep als de overheid hebben de win - win situatie bij ons project ingezien. Op 6 maanden is het uiteindelijk gerealiseerd.

Netwerk 3. Koningsstraat 123 (Tim Rottiers)

‘Met het netwerk hebben we op 3 jaar tijd uiteindelijk meer woonplaatsen gecreëerd dan dat de overheid sociale woningen heeft gebouwd in het Brussels gewest’

De vzw Woningen 123 Logements kraakte het pand aan de Koningstraat nummer 123 tweeënhalft jaar geleden. Met haar kraakactie wil de vzw de aandacht vestigen op de woningnood in Brussel. De huurprijzen zijn in Brussel zo hoog dat het steeds moeilijker wordt om betaalbare woonruimte te vinden. Het gebouw is eigendom van het Waals Gewest, maar stond al een tijd leeg. Omdat de eigenaar geen concrete plannen met het gebouw had, konden de krakers al snel een ‘conventie van tijdelijke bezetting’ met het Waals Gewest afsluiten. Het gebouw telt 9 verdiepingen en de gemeenschappelijke ruimtes worden door de bewoners gedeeld. Een derde van het gebouw is atelierruimte of ingericht als ontmoetingsplek. Om het samenleven op een gestructureerde manier te laten verlopen wordt er elke week een bewonersvergadering gehouden waar beslissingen genomen worden. Een raad van beheer komt eenmaal per maand samen om nieuw aanvragen te behandelen en problemen aan te pakken.

Op dit moment verblijven een 60-tal mensen in het gebouw, zowel alleenstaanden als families met kinderen. Het netwerk van bewoners is gebaseerd op de gemeenschappelijke nood aan betaalbare huisvesting. Veel bewoners komen in de Koningstraat 123 terecht nadat ze dakloos werden. Tegelijkertijd bestaat het netwerk ook uit 62 verschillende netwerken die groter zijn dan het gemeenschappelijke netwerk. Een deel van de bewoners valt buiten het normale woningaanbod, terwijl een ander deel bewust kiest voor deze experimentele woningvorm.

Door deze manier van werken heeft de vzw een structuur uitgebouwd die reeds meer woningen op de markt gebracht heeft dan dat de overheid dit zou kunnen met de sociale woningen. Dit succes is tegelijkertijd ook het probleem van de vzw. Het project is in grote mate afhankelijk van de inzet van de vrijwilligers die vaak contrasterende ideeën hebben.

Is het concept dat jullie gecreëerd hebben ondertussen reeds ergens anders opgestart?

Het concept bestaat ondertussen op nog drie andere legale locaties. Er verblijven voornamelijk grote gezinnen. Een van de drie locaties is op illegale manier gecreëerd en pas daarna is het contract met de eigenaar afgesloten. De andere twee projecten hebben direct een contract met de eigenaar afgesloten.

We denken er ook aan om het concept zoals het nu bestaat te laten gaan.

Waar ligt jullie perspectief? Gaan jullie zo verder of denken jullie eraan naar iets ander te evolueren?

We willen meer evolueren naar een coöperatieve vorm van huisvesting. Nu is het vaak te dynamisch. In plaats van dertig woon units in een gebouw te definiëren willen we graag tot een basis concept komen dat gemakkelijker werkbaar is.

Kan je ons nog eens uitleggen waar en wanneer het idee ontstaan is?

Het idee is ontstaan in het park van de Botanique toen we met de groep uit het Gesu-klooster gezet werden. De beslissing om het gebouw in de Koningstraat te kraken is in het park ontstaan.

Netwerk 4. Micronomics (Jim Segers)

‘Een netwerk is niet eeuwig, je kan het stopzetten, of vernieuwen’

‘Op een bepaald moment moet je je ideeën in het breder publiek gooien’

City Mine(d) werd in Brussel in 1997 opgericht als innovatieve stadsbeweging. Sinds haar ontstaan experimenteert deze stadsbeweging vanuit Brussel, en later ook vanuit Barcelona en Londen, op het raakvlak van stedelijkheid, kunst en politiek. Via creatieve producties werkt City Mine(d) aan de algemene emancipatie van alle stadsbewoners. City mine(d) omschrijft zichzelf als een productiehuis voor stadsinterventies. Hun interventies richten zich op de herovering van publieke ruimtes, het ontwikkelen van nieuwe vormen van burgerschap en de creatie van kunst in publieke ruimtes. City

Mine(d) beschouwt de stad als de natuurlijke habitat van de mens. De dichtheid en diversiteit van menselijk leven in de stad genereert een constante stroom van mensen, nieuwe ideeën en steeds wijzigende kansen. Tegelijkertijd maakt de sociale en economische achterstelling in steden het voor veel stadsbewoners niet mogelijk om op gelijke voet in de stad te participeren. Daar wil City Mine(d) verandering in brengen door ongewone coalities te smeden voor het realiseren van stadsinterventies.

Sinds 2006 buigt City Mine(d) zich over de economische paradoxen in Brussel. Onder de naam MICRONOMICS gaan ze op zoek naar antwoorden op micro-schaal. Micronomics is constant op zoek naar mensen met activiteiten die moeilijk als job te benoemen zijn, die op kleine schaal dingen maken en uitproberen, of die op een eerlijke manier verkopen, ruilen of kennis doorgeven. Creatievelingen, nieuwkomers en diets meer die een eigengemaakt vernieuwend product willen laten uittesten kunnen terecht op MicroMarché, een markt waar creatieve ideeën getest en ontwikkeld worden in rechtstreeks contact met het Brussels publiek.

Een nieuw project is de 'mobiele stadskeuken', er wordt gezocht naar wat nodig is om te kunnen eten in de stad. Er werd een projectoproep gelanceerd voor het bedenken, bouwen en het gebruiken van mobiele keukenapparatuur. Open voor alle actieve burgers, kunstenaars, activisten, onderzoekers, stadstuinders, architecten, knutselaars,...

De moderator stelt vast dat altijd dezelfde mensen op de projecten die door City Mine(d) georganiseerd worden terugkomen. Zien jullie jezelf als leidersfiguren die zelf netwerken uitbouwen? Wat is jullie rol hierin? Zien jullie dit zelf anders?

Wij zouden het graag anders zien, maar mensen die in een netwerk zitten hebben het vertrouwen om daarin te blijven. Het is voor dit soort projecten belangrijk om voldoende tijd te nemen voor de realisatie van het project. Op een bepaald moment moet er toch afgerekend worden. Dan moet het stuk af zijn.

Debat

Moderator Mark Trullemans trekt het debat op gang: Herkennen jullie zelf dat moment waarop jullie zeggen dat het project effectief van start kan gaan?

Rachida (ouderraad de Buurt): Ja, wanneer men beslist om ervoor te gaan, dan is het moment aangebroken, dan moet men er op dat moment met de steun van familie mee doorgaan.

Het is toch een spannend, risicovol moment. Is dat essentieel voor het ontstaan van een project?

Tim (123 Koningstraat): Het moest gewoon op een bepaald moment. Wij wilden de huidige groep toen niet laten exploderen en zaten in een crisismoment. Daarom is die beslissing er op dat moment gekomen. We hebben ons aangepast aan de mogelijkheid die er op dat moment was: een kantoorgebouw dat we verbouwd hebben tot een woongelegenheden.

Nic (de Klimpaal): Het moment was er, dit project moest toen gebeuren. We hebben de mogelijkheid afgedwongen.

Jim (Micronomics): Je kan jezelf wel tijd geven om een project uit te werken, maar er is altijd een moment waarop je met het publiek moet geconfronteerd worden.

Op een bepaald moment beslissen jullie: dit is het! Nu moet het gebeuren?

Rachida: We hebben het moment voorbereid en nu moest het gebeuren. De eerste confrontatie was de uitwisseling met Vlaamse ouders, dat was een stresserend moment waar we door moesten.

Jim: wij werken veel volgens het "open source"-principe, zoals dat in de jaren negentig gebruikt werd. Als iets klaar is, wordt het direct gelanceerd.

Jullie zijn met een kleine groep begonnen. Naarmate het project groeit moeten jullie er deskundigen bijhalen, moeten er andere technieken binnengehaald worden? Hoe doe je dat?

Hebben jullie dit via jullie persoonlijke contacten kunnen realiseren of was het idee van het project sterk genoeg om externe expertise binnen te halen?

Nic: Het project van de Klimpaal was heel concreet. Er waren wachtrijen aan de scholen. We zijn zelf bij verschillende ouders rondgegaan. Daarnaast hebben we ons idee vertaald in een aantal infomomenten. We hebben ook een internetgroep opgericht om mensen op de hoogte te houden. Uiteindelijk is ook de pers is daar opgesprongen en zo is het project in de media terecht gekomen.

Is het een natuurlijk proces, of moet je het zelf gaan uitbouwen?

Nic: Je moet het zelf uitbouwen. Wij hadden een concreet engagement nodig van de ouders, we moesten ze overtuigen om mee in het project te stappen. Maar het is een heel sterk netwerk geworden, zeker in de opstartfase. Wij zijn nu vijf jaar later en de situatie is ondertussen fel veranderd. Na de realisatie van het oorspronkelijke concept is de schwing er nu wat uit. Maar het idee van het zelf te realiseren is er zeker geweest.

Rachida: Ja, we moesten zelf op zoek naar geschikte mensen. Wij hadden mensen nodig die ons bepaalde zaken konden aanleren, die met ons wilden vergaderen. Het is een verrijking om naar de anderen toe te gaan en dat de anderen naar ons komen. Het is geen probleem van origine, enkel een gemeenschappelijk idee telt.

Tim, jullie organiseren binnen jullie project 123 Koningstraat verschillende werelden op dezelfde plek. Waar halen jullie de kennis vandaan? Hadden jullie ervaring met het uitbouwen van dit project of is dit zelf zo uitgegroeid?

Tim: Het is trial and error. Sommige dingen werken vandaag niet en zullen nooit werken. We herhalen dezelfde fouten die in de maatschappij gebeuren. We proberen wel van samen te leven en naar elkaar te luisteren. Naast andere netwerken komen staan, maakt dat er plaats is om te luisteren naar andere ideeën.

Een stad bestaat uit een complex geheel van netwerken in de stad. Als een netwerk wil functioneren moet het open kaart spelen?

Jim: Een netwerk staat open voor iedereen. Het is ook belangrijk om weten dat niet iedereen eerlijk in een vergadering zit (door voorkennis, door taalvaardigheid...). Er bestaan technieken die je leren hoe je dit kan omzeilen.

Nic: het is niet noodzakelijk negatief als één iemand meer ruimte vraagt en krijgt dan andere, dat zijn vaak ook trekkers van nieuwe initiatieven.

Kunnen jullie vanuit jullie ervaring raad geven aan andere mensen? Hoe zien jullie dit in de toekomst? Is dit soort ervaring doorgeefbaar? Bestaat er een systematiek of moet je altijd opnieuw beginnen?

Tim: Daar zit wel een systematiek in. We mogen alleen niet teveel hooi op ons vork nemen. Onze organisatie draait op vrijwilligers. We weten op voorhand niet welke spanningen dit kan geven. Daarom kiezen we ervoor om dit vrijwillig te houden. We willen de projecten sterker maken op een structurele manier om andere projecten met andere organisaties te ondersteunen.

Rachida, hoe zou je jouw manier van werken omschrijven om een andere organisatie die hetzelfde wil doen te ondersteunen?

Rachida: Ik heb met andere ouderverenigingen gesproken en ik vind het jammer dat er geen allochtonen in vertegenwoordigd zijn. Het comité kan altijd uitgebreid worden. Zelfs al is er een verschil in taal (Franstalig t.o.v. Nederlandstalig): je mag geen schrik hebben van wie er voor je staat. Je moet er gewoon mee doorgaan en je niet laten afschrikken.

Is er een bepaald moment waarbij het duidelijk wordt dat het tijd is om er mee te stoppen?

Nic: Als het uiteindelijke doel bereikt is, is het moment om te stoppen. Toch zoeken veel mensen andere projecten wanneer een project beëindigd wordt. Na de realisatie van een lagere

Freinetschool wordt nu onderzocht of de oprichting van een middelbare Freinetschool haalbaar is. Wie weet is daar nog een mogelijkheid. We gaan in op vragen van andere ouders die gelijkaardige projecten willen realiseren. De dynamiek en methode kan ook op andere plaatsen ingang vinden.

Jim: Het project City Mine(d) was van oorsprong een tijdelijk project. Bij de oprichting van City Mine(d) in 1997 was het opgevat als een project van drie jaar. Het oorspronkelijke project is niet gelukt, maar heeft toch een drie, vier jaar bestaan. Na afloop werd een totaal ander project geschreven, en naar andere steden uitgeweken.

Iemand uit de zaal stelt de vraag of politici zich niet gemakkelijk profileren op bepaalde projecten? Hoe schakel je politici in je project in ? Laat je dit toe of hoe ver ga je daar in mee?

Surfen politici mee of profiteren zij mee van een project? Is het belangrijk of nefast voor een project dat politici daar in mee gaan? Het project van de klimpaal is daar een goed voorbeeld van. Er bestaat vanuit de politiek zeker interesse in jullie projecten. Hoe gaan jullie daar mee om?

Nic: We hebben dit heel duidelijk gebruikt. Tijdens de casestudy hebben we nagedacht wie we van ons project moesten overtuigen en hoe we dit aanpakten. We hebben de Minister van Onderwijs ook direct de 'win win'-situatie duidelijk gemaakt. Er waren heel wat fases voorafgegaan, eigen aan het netwerk, bijvoorbeeld via studies op de VUB. Omdat je die mensen kent kan je heel wat poorten openzetten. De politiek is laagdrempelig in Brussel en daar hebben we gebruik van gemaakt. Het was en bleef ons project, maar om een deal te sluiten, moet je dit ook toelaten en strategisch gebruiken.

Tim: Wij hebben de politiek ook gebruikt en zij ons ook . We hebben zeker de interactie niet vermeden.

Rachida: Bij ons was de situatie toch anders. De politici zijn in Schaarbeek niet echt bereikbaar. Dankzij Citizenne hebben we toch toegang gekregen tot de lokale politici. Je moet ze echt bij je project binnentrekken. Ze weten anders niet wat er gebeurt.

Jim: Je moet rekening houden met wie democratisch verkozen is. Moeilijk is wel de complexiteit van de bestuursniveaus, in Brussels zijn er veel overheden, de verantwoordelijkheid zit dus steeds versnipperd bij een aantal verkozenen, waardoor de politieke eindverantwoordelijkheid verloren gaat.

Congres stedelijk netwerken

25 februari 2010

Slotdebat Filip De Rynck in gesprek met beleidsverantwoordelijken

Doen mee:

- Jef Gabriels
- Sven Gatz
- Dirk Holemans
- Filip De Rynck (moderator)
- Verontschuldigd: Evelyne Huytebroeck

1. Inleiding

Filip De Rynck, moderator van het politiek slotdebat, situeert de inzet van het debat: wat betekenen de netwerken die tijdens het congres beschreven zijn voor de politiek? Er zijn een paar stereotypen over politici naar voor komen, er is gesproken over leiderschap, ... Rond dit thema zijn drie politieke gasten bijeengebracht: Sven Gatz (Open VLD, Vlaams parlementslid en bezig met netwerken), Jef Gabriels: (CD&V-er, ex-burgemeester van Genk en ex-voorzitter van de VVSG), Dirk Holemans: (actief in denktank Groen!). Evelyne Huytebroeck (Brussels minister) is verontschuldigd.

2. Vragenronde voor het panel

Filip De Rynck (moderator): voel je als politicus die dynamiek van netwerken? Welke impact heeft dat op de persoon en politieke partij, en wat met het systeem?

Sven Gatz: vroeger was alles veel leesbaarder, nu is alles opengetrokken. Managen als politicus wordt moeilijker, maar ook spannender. Er zijn pogingen van politici om het middenveld te officialiseren, ik ben voorstander van de bloem-en-bij-theorie, waarin rondzwerven kan. Ik zit hier niet als uitvoerend politicus, wel als parlementslid dat met netwerken moet samenwerken om debatten los te weken en te onderbouwen. Initiatieven die op de politieke agenda gezet worden door politici, zijn soms veel beter onderbouwd door netwerken. Er is een wisselwerking tussen beiden. Brussels Metropolitan Region is daarvan een voorbeeld geweest. Na een overname van het initiële idee door het politieke veld lijkt het nu wat vast te zitten in het middenveld, waardoor het middenveld opnieuw aanklopt bij de politiek.

Jef Gabriels: er bestaan heel wat definities rond netwerken, maar kenmerkend is dat er actoren zijn die vrijwillig rond een bepaald thema werken, zij het tijdelijk of langlopend. Je krijgt dan wel een uitholling van het traditionele (geprofessionaliseerde) middenveld. Als politicus moet je daar goed mee kunnen omgaan om geen uitholling van de democratie, zoals we die nu kennen, te krijgen. Vraag is of je op een bepaald moment nog een verkozen orgaan nodig hebt, als alles van ondertuit groeit.

Dirk Holemans: het oude middenveld in de stad is weg (met als voorbeeld de oude volkshuizen), het sociale netwerk ontrafelt. We moeten op zoek gaan naar flexibele instanties, die in staat zijn om te gaan met de diversiteit in steden. Bestuurders proberen vaak netwerken achter hun bestuur te krijgen, maar in de stedelijke civiele maatschappij is tegenspraak en debat nodig.

Filip De Rynck (moderator): bespeur ik daar een kritiek op het Gentse stadsbestuur, waarin het stadbestuur de civiele maatschappij teveel aan zich bindt door o.a. overeenkomsten?

Dirk Holemans: jawel. Voorbeeld is samenlevingsopbouw, wat vroeger een langlopende globale overeenkomst had, maar nu in jaarlijkse overeenkomsten en bijhorende indicatoren veel meer gebonden is.

Filip De Rynck (moderator): geldt dit vooral voor het professionele middenveld?

Dirk Holemans: Wat we zien is vooral schaalvergroting, maar ik denk dat men daar wat te ver is gegaan bij momenten.

Sven Gatz: als politicus is het interessant om een spanningsveld te hebben. In het meest beperkte geval is het interessant te weten welke informatie ze aanbrenge(n) (ook al zijn het maar valkuilen rond een bepaald onderwerp); in het beste geval leer je dingen die je niet wist. Zo'n netwerk moet je dus koesteren

Filip De Rynck (moderator): stel dat je in een uitvoerende positie zit...

Sven Gatz: da's in mijn geval natuurlijk zeer hypothetisch, maar je moet kunnen zeggen 'hier volg ik je niet'. Dat kan wel de zaken verscherpen en verzuren. Neem de Lange Wapper in Antwerpen: die mensen uit de netwerken hebben wel een essentiële rol gespeeld in het debat, en bij momenten hadden ze meer expertise in huis dan de politici en hun achterliggend systeem. Ik heb me nooit gestoord, ondanks de retorische 'trukken' die er zeker waren. Er was een interessante krachtmeting die het maatschappelijke debat in de stad goed gedaan heeft.

Filip De Rynck (moderator): maar het idee dat je coalities kunt maken, kan dat?

Sven Gatz: je moet dat geval per geval te bekijken. Op een structurele basis kun je geen stappenplan gaan uittekenen, dat hangt af van geval tot geval.

Filip De Rynck (moderator): moet je ook geen dingen gewoon laten gebeuren?

Sven Gatz: mja

Filip De Rynck (moderator): niet echt van harte dus ...

Jef Gabriels: als je geen afspraken kan maken, partnerships maken... dan is dat het einde van de politiek zoals we die kennen. Politiek heeft twee functies: gaan voor een beleid in een welomschreven regio, en strijd om de macht om je beleid te kunnen voeren. Die twee functies moeten samengaan. Soms zie je de eerste functie wel verzwakken ten nadele van de tweede...

Jef Gabriels: je moet opletten dat je het initiatief dat spontaan groeit, niet fnuikt. Je moet kritisch zijn en initiatief niet platwalsen. Als politicus moet je daarin voortdurend kritisch zijn voor jezelf.

Dirk Holemans: de volksraadplegingen in Gent en Antwerpen hebben getoond dat de democratie met een aantal dingen niet goed is omgegaan. Die personen in netwerken hadden wel heel veel expertise, maar werd niet opgenomen in het proces. Da's een vraag naar de agendasetting: wie bepaalt? Wie neemt wat op? In Gent lijkt het stadsbestuur (waar ik in de oppositie zit) teveel op een pletwals. In het management is er intern wel een stadsvisie ontwikkeld, maar men is daar pas nadien mee naar buiten gekomen. Een stad beheersen is onmogelijk.

Sven Gatz: ik ben het daarmee eens: een open agenda is beter dan een gesloten agenda. Waar ik het niet mee eens ben is dat de Lange wapper een deficit is tussen samenleving en middenveld. Dat hoeft niet altijd op elkaar aan te sluiten, theses en antitheses mogen er zijn.

Jef Gabriels: in Genk was er het stadsplein, met een volksraadpleging. Het antwoord daar was 'neen', maar daar dienen volksraadplegingen vooral voor.

Filip De Rynck (moderator): dit debat mogen we niet versmallen tot volksraadplegingen!

Jef Gabriels: ...maar mensen uitend daarin vooral hun vrees. Hoe ga je daarmee om, dat is de vraag waarmee je een meerwaarde creëert. Hoe bouw je die elementen in je project in. Je moet een volksraadpleging bekijken om je ideeën voor te stellen en daarna de openheid hebben om reacties op te nemen.

Neem bijvoorbeeld de hele problematiek van vergunningen, daar moet je voortdurend overleggen om er door te raken. De materie is zo complex dat je alle rechtszaken verliest, dus moet je je proces goed opbouwen.

Sven Gatz: als je Brussel bekijkt, dan heb je in elke cirkel wel een netwerk dat contact heeft met een overheid (in de VGC zijn dit bijvoorbeeld de adviesraden, die een goede uiting zijn van de beleidsinspraak). Anderzijds is dat circuit wel operationeel, dan kom je toch al een deel in de richting. Het voordeel voor het netwerk en middenveld is wel dat een overheid in Brussel [je] nooit helemaal tegen de muur kan rijden, omdat de controle nooit volledig is door de onafhankelijk opererende overheden. Contacten worden daarin nog diverser voor netwerken.

Filip De Rynck (moderator): wat viel je op in de voorstelling van de netwerken?

Jef Gabriels: ik heb vier fantastische projecten gezien, waar ik als burgemeester wild enthousiast zou geweest zijn moesten die in Genk bestaan. Het is een fantastisch voorbeeld van subsidiariteit: laat plaatselijk gebeuren wat plaatselijk moet gebeuren. Wat ik ook zag: onze Nederlandstalige netwerken zijn wit, Franstalige netwerken zijn niet wit, da's wel eens te onderzoeken. Deze vier projecten waren ook elitair qua engagement: je mag niet verwachten dat rond elk thema of elke locatie zo'n engagement aanwezig is. Als overheid moet je regisseren, de blinde vlekken opsporen dan daar iets aan doen. Wanneer eindigt zo'n netwerk, komt er een punt achter? Da's voor mij ook een element van regie. En ten derde, en daar zit je in de relatie met de politiek; ze zijn los van de politiek ontstaan, en op een bepaald ogenblik is men naar de politiek gestapt voor de realisatie van zijn doelen. Dit is niet de ideale manier van samenwerken, da's fundamenteel fout als je elkaar moet gebruiken. Het belang van de samenleving is belangrijker, en vraagt bescheidenheid van politiek werken en breddenkendheid van de netwerken.

Filip De Rynck (moderator): nog even over de kleur van de netwerken...

Sven Gatz: netwerken worden gekleurder, maar dat gaat niet zo snel.

Filip De Rynck (moderator): op een iets instrumenteler niveau: wat is de rol van de overheid. Bij sommigen zijn ook ambtenaren als persoon actief, die overheid inzetten om 'hun' netwerk te ondersteunen. Wat is de relatie tussen het instrumentarium van de overheid en netwerken?

Jef Gabriels: in de centrumsteden in Vlaanderen hebben de visitatiecommissies ons veel geleerd. Ik vraag me af of dit soort dingen ook in het Brusselse mogelijk is.

Dirk Holemans: ik zie een positieve evolutie met een ander soort ambtenaar, die een andere relatie moet vinden met het middenveld. Dat is een paradox: een creatieve ambtenaar die zich teveel vermengt met het werkveld, die het te goed kent.

Filip De Rynck (moderator): positief geformuleerd... Ik heb het gevoel dat ambtenaren een bemiddelende rol spelen tussen politiek en middelveld. Ambtenaren zijn soms deel van de politiek.

Dirk Holemans: Soms zie je ambtenaren verkramppt reageren en zich afvragen 'mag ik nu nog iets zeggen?'.

Filip De Rynck (moderator): de meeste Gentse ambtenaren wonen in Gent, en identificeren met de stad.

Sven Gatz: ik zie ambtenaren die zich ambtenaar noemen, en ambtenaren die zich civil servant voelen. Da's iets van deontologie en van alle tijden.

Filip De Rynck (moderator): we hebben er wel veel meer ambtenaren bij gekregen, geprofessionaliseerd ook.

Jef Gabriels: ambtenaren en bestuur moeten samenwerken rond de stad, hoger geschoold ook. Toen ik begon, waren er 2 A's in het stadsbestuur van Genk, toen ik wegging rond de 80. Da's geen garantie op een betere organisatie, maar wel een hogere kans. Op die manier krijg je een zelflerende organisatie, en dat dan moet je opletten voor de kleine plantjes. Netwerken brengen de mensen naar buiten.

3. Vragenronde voor het panel

Filip De Rynck (moderator): vragen uit het publiek?

Uit het publiek: een algemene vraag. Ik hoorde ergens het beeld van de kleine plantjes aan de rand. Wat gebeurt daarmee, met individuele gevallen?

Filip De Rynck (moderator): anders verwoord – als ik mag: is ons politiek systeem genoeg op innovatie gericht? Kunnen creatieve initiatieven groeien?

Sven Gatz: we zijn bezig geweest met netwerken en overheden, maar er zijn veel kleinere netwerken, daar zou in principe een soort vangnet moeten zijn. Wij hebben hier nog altijd een systeem van gemeenschapscentra (met een eigen discussie, maar met overheidsgeld), die met kleine plantjes rekening houden. Zeker in een stad bestaat het risico dat de kleintjes vergeten worden.

Filip De Rynck (moderator): is dat een rol van de overheid?

Dirk Holemans: Gent heeft een zeer goed subsidiereglement met een lage dossierlast voor de aanvrager en jury's samengesteld uit gewone burgers. Het geheel van subsidieaanvragen kan gezien worden als een seismograaf van de stedelijke samenleving.

Filip De Rynck (moderator): het explodeert in Gent en de jury bevat ook burgers?

Jef Gabriels: je kan buurtvieringen organiseren, of linken stimuleren. Die kleine dingen kunnen gestimuleerd worden. Op 6 mei is er trefdag van VVSG met als thema 'het kan'.

Filip De Rynck (moderator): nog vragen?

Uit het publiek: indien het middenveld meer ver-netwerkt, en meer afhankelijk wordt van enthousiastelingen, hoe vertaalt zich dat naar het bestuurlijk en politiek niveau? Kan dat überhaupt, deze verhouding?

Sven Gatz: ik denk dat u het politieke sturing binnen partijen overschat. Netwerken die iets te zeggen hebben, groeien toch door en worden een waarde in een landschap. Het middenveld en netwerken zijn voortdurend in beweging. In de politiek zijn er sommigen heel soepel mee, en anderen vrij rigide. Er is geen systeem in de benadering van netwerken.

Jef Gabriels: als uitvoerend bestuur sta je er niet voor je partij, maar voor je samenleving. Als lokale overheid moet je zorgen dat de ganse samenleving bediend wordt. Netwerken zijn vaak samengesteld uit mondige mensen, maar je moet ook aandacht hebben voor de witte vlekken.

Dirk Holemans: die witte vlekken zijn gekleurd, meestal. Ik ben ervan overtuigd dat door de vluchtige netwerken en diversiteit, men zal moeten nadenken over een nieuwe bestuursarchitectuur, waar ideeën publieke ruimte moeten krijgen. Da's niet hetzelfde als structurele overlegorganen.

Filip De Rynck (moderator): die zijn inderdaad op sterven na dood. De publieke ruimte is wel aan het groeien, maar misschien zien we ze te weinig, en moeten we meer actie ondernemen om ze te vinden.

Na het politiek debat volgt een slotwoord van minister Jean-Luc Vanraes, in het VGC-College bevoegd voor stedelijk beleid.

